

İlham Əliyev:

Azərbaycan Suriyada humanitar inkişafa töhfə vermiş və verəcək ölkələr arasındadır

Ərazi münaqişələri, müxtəlif qrupların törətdikləri terror hadisələri, ölkədaxili çəkişmələr bölgələrdə siyasi sabitliyin pozulması ilə nəticələnən, ən ciddi və insanlığın taleyi ilə bağlı olan miqrant problemi dünya siyasətinin gündəmindədir. Problemdən çıxış yolları axtaran Qərb, o cümlədən Avropa ölkələri dəfələrlə bir araya toplaşmış "təkliflərini" bildirsələr də əslində evlərini tərk etməyə məcbur qalan mühacirlərə ədalətsiz, sərt, qeyri-insani münasibət "diqqət və qaygının" həqiqi mənzərəsini ortaya qoyur.

Son günlərdə keçirilən beynəlxalq müşavirə və konfranslarda dünya siyasətinin gündəliyində başlıca problem kimi önəmini saxlayan miqrantlara qarşı münasibətdən narahət olduğunu bildiren Prezident İlham Əliyev qaçqın, köçkün ağrı, acısını yaşamış Azərbaycanın məsələyə münasibətini açıqlayır. Ermənistanın torpaqlarımıza təcavüzü nəticəsində yaranan qaçqın probleminin həllini heç bir dövətdən, beynəlxalq təşkilatdan yardım olmadan, daxili imkanları hesabına həll edən Azərbaycanın tolerantlıq, humanistlik təcürəsinin təbliğinin vacibliyini öne çəkir. Cenevrə görüşləri ilə bağlı mövqeyini açıqlayan Türkiyənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bildirdiyi kimi aidiyyəti olub-olmayanların iştirak etdikləri səmərəsiz müzakirələrin sonradan bağlı qapı arxasında davam etməsi ilə problemin həlli yolları qeyri-mümkündür.

Dünyada iqtisadi böhranın daha da dərinləşdiyi bir zamanda regionun ümumi inkişafına mənfə təsir göstərən eyni ssenari əsasında, planlı surətdə həyata keçirilən xarici müdaxilələr nəticəsində Yaxın Şərqdə - İraqda, Suriyada, Liviyada davam edən münaqişələr, qanlı toqquşmalar, müharibələrin davam etməsi miqrantların sayını artırır. "Əlbəttə, bu insanların aqibəti bizi narahət edir. Çünki biz də vaxtilə çox böyük humanitar fəlakətlə üz-üzə qalmışdıq. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi nəticəsində bir milyondan çox Azərbaycan vətəndaşı qaçqın, köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. Biz yaxşı bilirik ki, bu, nə deməkdir. O vaxt Azərbaycan bu humanitar fəlakətlə təkbaşına üz-üzə qalmışdı. Bildiyiniz kimi, adambaşına ən yüksək köçkün, qaçqın səviyyəsi Azərbaycanda olmuşdur. Ancaq buna baxmayaraq, biz lazımı tədbirlər görürək, öz daxili resurslarımıza əsaslanaraq bu vəziyyətdən çıxış bildik. Biz köçkünlərin, qaçqınların yaşayış səviyyəsini böyük dərəcədə yaxşılaşdırma bilmişik" söyləyən Prezident İlham Əliyev Londondakı çıxışında da oxşar faciə ilə üzleşən insanların çətinliklərdən çıxması üçün Azərbaycan təcrübəsinin üstünlüklərindən bəhs etdi.

Londonda keçirilən, miqrant probleminin həllinə yönəlmiş "Suriya və regiona dəstək" konfransında çıxış edən dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, ən əsası sülh, atəşkəs, siyasi həllin tapılmasıdır

Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk günlərindən rastlaşdığı vəziyyəti xatırlayaq. Qərblə tərəfdaşlıq, bərabər hüquqluluq, qarşılıqlı etimad prinsiplərinə əsaslanan əlaqələr qurmaq üçün davamlı cəhdlər etsə də təəssüf ki, ölkəmizin bu səmimi münasibəti lazımcına qiymətləndirilmirdi. Hadisələrdən çıxarılan nəticə bu idi ki, Qərbin siyasəti beynəlxalq hüquqa deyil, əksər hallarda güc prinsipinə əsaslanır. Qərbin, o cümlədən Avropanın Azərbaycana ögey münasibətinin əsasında da İslam dünyasına rəqib baxışlar olub. Azərbaycanın müstəqil siyasət yürütmək haqqına, beynəlxalq hüquqa, milli dəyərlərə və digər bu kimi prinsiplərə etinasızlıq göstərən, öz fəaliyyətini təbəçilik, diktat və "böyük-küçük prinsipləri", sivilizasiyaları toqquşması ideologiyası üzərində quran Qərb strukturlarının ögey yanaşmasını görərək xarici siyasətini qarşılıqlı münasibətlərə uyğun formalaşdırır.

Vaxtilə Ermənistanın torpaqlarımızı işğal nəticəsində yaranan qaçqın, köçkün problemi ilə üz-üzə dayanan, o ağır zamanlarda başqa ölkələrdən gələrək respublikamızda sığınacaq tapan yüzlərlə mühaciri yerləşdirən Azərbaycanın da səsində səslənən olmamışdı. Hazırda "miqrant yerləşdirmə problemi" çıxış yolları axtaran Avropa İttifaqına daxil olan ölkələrin başçıları da zamanında Azərbaycanın üzleşdiyi çətinliklərə etinasızlıq göstərdilər. Kənardan heç bir yardım və dəstək almadan doğma evlərindən didərgin salınan 1 milyondan artıq məcburi köçkünün sosi-

al-məişət problemlərini daxili imkanları hesabına həll edən Azərbaycan təcrübəsi indi çoxları üçün nümunədir. Bu faktın özü Azərbaycanın qüdrətli, müstəqil dövlət olmasını göstərən amildir. Sığınacaq tapmaq, canlarını qurtarmaq üçün Avropaya pənah gətirən, qiətə dövlətləri tərəfindən biganəlik göstərilən, vətənin, əmlakını, doğmalarını itirmiş insanlar üçün böhran olan və getdikcə artan miqrant problemi dirlərə münasibətlərin gərginləşməsinə də səbəb olur.

Yaranmış vəziyyətdən öz məqsədləri naminə istifadə edən tərribatçı qüvvələr, radikal qruplar çox təhlükəli faciə ilə nəticələnən islamofobiya, ksenofobiya, antisemitizm kimi mənfə meyillərin güclənməsinə çalışır, əlavə münaqişə ocaqlarının yaranması üçün təriqətlər arasında çaxnaşma salırlar. Təbii ki, yaranan mənzərə müsəlman aləminin ayrılması hissəsi olan Azərbaycanı da narahət edir. Məsələyə münasibətini "Biz həmişə çalışırıq ki, dirlərə, sivilizasiyalararası dialoq daha da güclənsin. Biz bu işə öz töhfəmizi vermişik və öz nümunəmizi ortaya qoymuşuq. Ona görə bu gün dünyada yaşanan sivilizasiyalararası anlaşılmaqlı narahət edir. Bu, çox təhlükəli meyillərdir. Azərbaycan öz tərəfindən çalışacaq ki, bu meyillərin yumşaldılması və müsbət məcraya yönləndirilməsi üçün öz səylərini göstərsin" sözləri ilə bildirən cənab İlham Əliyev problemin yaradacağı fəsadların mənfə nəticələrinin aradan qaldırılması üçün illərin lazım gələcəyini diqqətə çatdırır. Dialoq

əvəzinə qarşıdurmanın, anlaşılmaqlığın, ədavətin söz sahibi olduğu müsairə dövrümüzə dinlərarası münaqişələri qızıdıraraq, istəklərinə uyğun tökülən qanlardan zövq alanlar kimi haqsız ölümlərin hökmünə imza atanlar da, qurbanlar da bəllidir.

İslamofobiya amilindən yaranan qarşıdurma yaradan qüvvələr miqrantlara qarşı qeyri-səmimi münasibətlərini göstərir. Qərb ideoloqları mükəmməl hazırlanmış texnologiyalardan ustalıqla istifadə edərək milli münaqişələr zəminində çəkişmələr yaradırlar. Londonda "Suriyaya və regiona dəstək" konfransı keçirməklə miqrant probleminin həlli yollarını axtaranlar üçün etnik təmizləməyə məruz qalan Azərbaycanın təcrübəsindən istifadə ən səmərəli üsuldur. Təkcə Suriyadan olan 2 milyondan artıq qaçqının məskunlaşdığı Türkiyə ümmilikdə Avropa ölkələrinə üz tutan qaçqınların sayı qədər mühacirə sığınacaq verib.

Bu problemin həlli yollarını axtaran Avropa İttifaqı Türkiyə ilə müəyyən əməkdaşlıq və müzakirələr apararsa da, qardaş ölkədə baş verən terror hadisələrində də Şərq ölkələrində münaqişə yarananların ssenarilərini izləri görünmükdədir. PKK-nın törətdiyi terrorlarla, Avropadan dəstək gətirən etnik separatizmlə baş-başa qalan Türkiyə hər cür təzyiqlərə tab gətirərək qeti və siyasi iradəsinin yenilməz olduğunu bildirir. Bəllidir ki, Qərbin məqsədi müsəlman ölkələrinin müstəqil inkişafının qarşısını almaq, onları daxili çəkişmələrə sövq etmək,

yerüstü və yeraltı sərvətlərini nəzərdə saxlamaqdır.

Miqrant problemi ilə bağlı müzakirələrin intensivləşməsi öz maraqları naminə Yaxın Şərq və Afrika ölkələrində bilərəkdən münaqişə və problemlər yaradaraq "demokratiya, insan hüquqlarının qorunması" pərdəsi altında dövlət çevrilişlərinə fərman verən dairələrin istəklərinə uyğun yaranan miqrant köçü ilə üz-üzə dayanan Avropanın özü çəş-baş qalıb. Geosiyasi maraqlarını gerçəkləşdirmək naminə daim təzyiq altında saxlanılan müsəlman dünyasını nəzərə gətirən Qərbin Əfqanıstanda, İraqda, Tunisidə, Liviyada, Suriyada yaratdığı qeyri-insani şərait bu ölkələri qan gölüne çevirib. Xüsusilə Suriyada demək olar ki, Əsəd tərəfdarlarından başqa yerli əhali qalmayıb. Törədilən silahlı toqquşmalardan yaxa qurtarmağa çalışanlardan ibarət miqrant ordusu, qaçqın böhranı qarşısının alınmaz fəlakətlərlə nəticələnir.

Son iki ildə daha da intensivləşən və əsasən Avropaya yönələn qaçqın köçünü qəbul etməyə tələsməyən, bəzən isə miqrantlarla daha sərt rəftar edərək onları alçıdan "qoca qiətə"nin başbülənlərinin son söz deməyə iqtidarları çatmır. Avropaya mühacirət edən yüz minlərlə miqrantın taleyi hələ də qaranlıqdır. Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının açıqlamasına görə, ötən il Yunanıstandan keçməklə Avropa ölkələrində sığınacaq tapmaq istəsələr də dənizlərdə batan, soyuq hava şəraitinə dözməyərək ədi yəyən miqrantlar ən adi yaşayış hüquqlarından belə məhrumdurlar. Maltaya, İtaliyaya, Çexiyaya, Macarıstana, Almaniya, Slovakiyaya, Rumıniyaya üz tutanları qəbul etməkdən imtina halları isə daha ağır nəticələr verir.

Həqiqət budur ki, dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında müsəlman qaçqınlara isgəncələr verilir. Bu cür ədalətsizliyə düşər olan Azərbaycan təbii ki, yaranan vəziyyətin gərginliyini görüb susa, ədalətsizliyə dözməyib: "Azərbaycan Suriyada humanitar inkişafa artıq töhfə vermiş və verəcək ölkələr arasındadır. Lakin ən əsası sülh, atəşkəs, siyasi həllin tapılmasıdır" söyləyən Prezident İlham Əliyev donor ölkə olan Azərbaycanın sadıq qaldığı tolerantlıq və müxtəlif dirlərə etiram duyğularına hörmətlə yanaşıldığını diqqətə çatdıraraq bildirir ki, ən önəmlisi sülhdir: "Buna görə də Suriya böhranı üzrə siyasi həllin mümkün qədər tez tapılması bizim gündəliyimizdə duran bir nömrəli məsələdir... Əlbəttə ki, biz Suriyadakı baci və qardaşlarımıza dəstək olmaqda davam edəcəyik." Azərbaycan ədalət, insanlığın tərəfdarıdır. "Bütün vacib beynəlxalq məsələlərlə bağlı bizim öz mövqeyimiz var. Hesab edirik ki, əgər bizim təcrübəmiz geniş şəkildə öyrənilsə, o zaman dünyada münaqişələrin və dini, milli zəmində qarşıdurmaların sayı da azalacaqdır" söyləyən Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Azərbaycan bir nümunə, bir nümunədir. Bütün dirlərə qarşılıqlı hörmət Azərbaycan xalqının normal həyat tərziidir. Bəzi ölkələrdə isə bu normal həyat tərzi pozulub və irqçilik, ksenofobiya, islamofobiya hökm sürür. Dirlərə qarşı düşmənin münasibət isə bütünlükdə dünya üçün təhlükə, faciələrə aparən səhv ideologiyadır.

✍ Xuraman İsmayılıqızı, "İki Sahil"